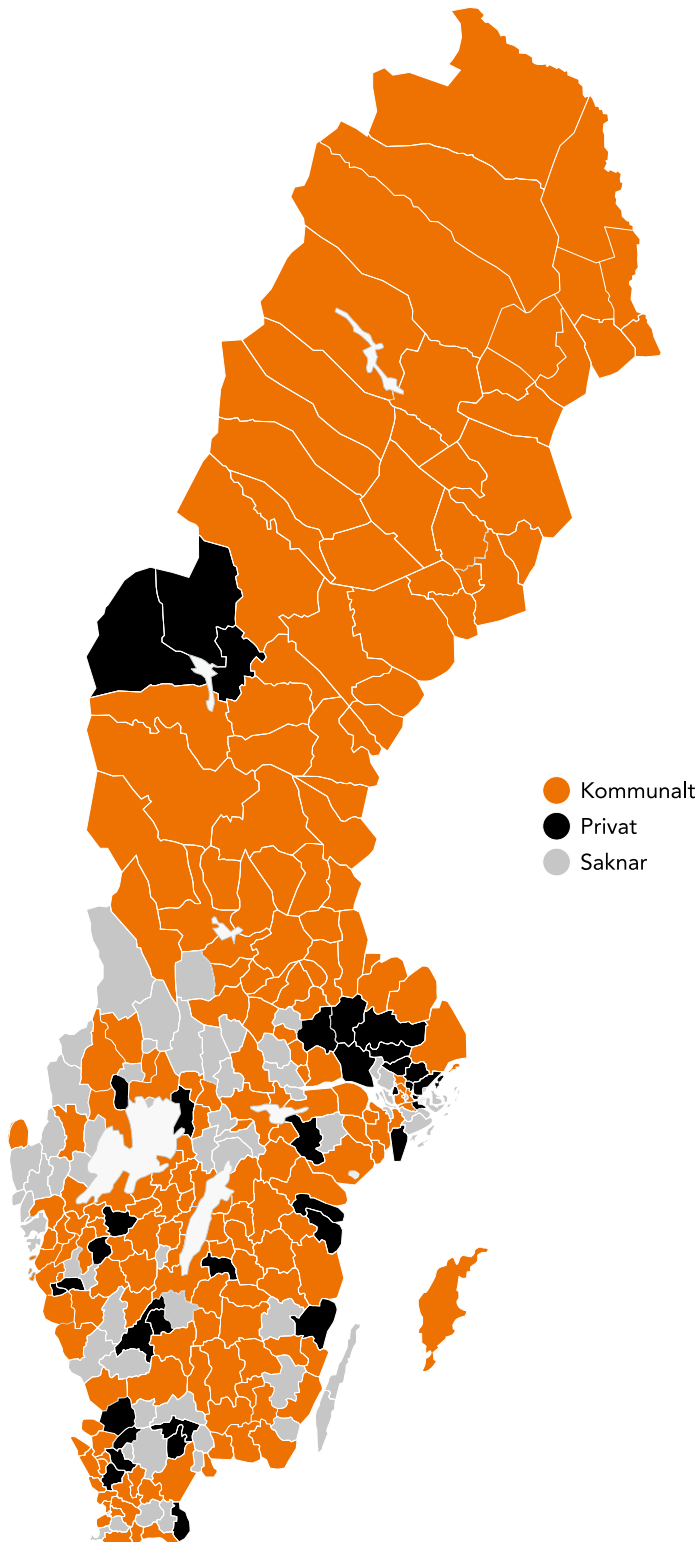

STADSNÄTENS ROLL

– skapa konkurrens och låga priser

» Sverige är i dag ett av de länder i världen där störst andel av befolkningen har tillgång till en snabb och modern bredbandsanslutning. De svenska stadsnäten har spelat en avgörande roll för landets digitaliseringsresa. Faktum är att det är de som stått för merparten av all fiberutbyggnad.

De första stadsnäten startades för över 20 år sedan med syfte att utmana det dåvarande statliga telemonopolet och få igång fiberutbyggnaden i kommunerna. Nu står det klart att de svenska stadsnäten tjänat sitt syfte väl. Utan dem hade Sverige haft både högre bredbandspriser och färre anslutningar.

Det är därför av största betydelse att stadsnäten också fortsättningsvis får behålla sin viktiga roll på den svenska bredbandsmarknaden.

200 AV SVERIGES 290 KOMMUNER HAR STADSNÄT IDAG

I dag finns det stadsnät i cirka 200 av Sveriges 290 kommuner. Över 85 procent av dem är kommunalt ägda, resterande ägs av privata aktörer.

OECD konstaterar i sin rapport, *Development of High-speed Networks and the Role of Municipal Networks*, att de privata telekombolagen ökar sina investeringar om de drivs på av konkurrens från stadsnäten. De kommunalt ägda stadsnäten tränger alltså inte undan infrastrukturinvesteringar utan snarare driver fram dem.

Vänd för att läsa mer om stadsnätens verksamhet ● ●

STADSNÄTENS VERKSAMHET

Gemensamt för de svenska stadsnäten är att alla äger bredbandsinfrastruktur. Men storleken på näten och bolagens verksamhet skiljer sig åt. Medan enstaka har ett bredbandsnät som enbart sammanbinder kommunens egna verksamheter ansluter andra stadsnät också enskilda hushåll och företag.

Stadsnätens vision är att det digitaliserade samhället har en fullt utbyggd bredbandsinfrastruktur som tillgodoser det digitala behovet under dygnets alla timmar. Därför har stadsnäten hela tiden verkat för öppna nät. En öppen grossistmodell har bidragit till att många små aktörer, vilka själva saknar möjligheten att äga och driva bredbandsinfrastruktur och som stora privata aktörer inte hade släppt in på nätet, kunnat vara med och konkurrera om kunderna. Mindre privata aktörer tycker det är bra att inte enbart ha ett investeringskrävande svarfiberalternativ utan även kunna köpa in sig på aktiv nivå i kommunernas nät.

Modellen med öppna nät har varit mycket framgångsrik. Den innebär att stadsnätet inte bara bär ansvaret för det öppna nätet, utan även säkerställer att lika och icke-diskriminerande villkor efterlevs och god konkurrens i nätet hålls.

OLIKA VÄRDENIVÅER

Med bredband och internet så har den tidigare traditionella kabel-TV och telekommarknaden öppnats upp och delats in i olika värdenivåer. Bredbandsaktörerna verkar idag i huvudsak på tre nivåer; svartfibernivån, kommunikationsnivån samt slutkundsnivån. De två första kallas i telekomsammanhang för grossistnivå. I de allra flesta fallen är det avgörande för ett stadsnät (eller ett annat bredbandsnät) att hålla ihop grossistnivån för att skapa synergieffekter, volymfördelar och driftsäkerhet. Den högsta nivån, slutkundsnivån, sköts av privata aktörer och ska så göra.

Grossistnivån är emellertid oundgänglig för de flesta stadsnät att kunna fortsätta

verka inom. Utan denna försvinner möjligheten att verka på en praktisk stabil grund med avstannad utbyggnad samt minskad konkurrens som följd.

TJÄNSTELEVERANTÖRSNIVÅ

Tjänsteleverantörerna och operatörerna ser till att konsumenterna får tillgång till de tjänster de beställt. Oftast är det tjänster såsom internet, telefoni och tv som erbjuds. Utöver det erbjuds också fastighetstjänster som tvättstugebokning, smarta energitjänster och larm. I framtiden väntas näten innehålla betydligt fler tjänster än i dag. Det kan handla om tjänster inom exempelvis vården eller skolan.

Stadsnäten ska inte leverera slutkundstjänster. Detta är något för den privata marknaden.

GROSSISTNIVÅ

Sveriges stadsnät ser olika ut. Medan vissa enbart erbjuder så kallad svartfiber erbjuder andra också så kallade transmissionstjänster. Dessa är så kallade grossistprodukter och bidrar till att så många tjänsteleverantörer som möjligt kan hyra in sig i näten och på så sätt ökar valfriheten hos slutkunderna. Detta borgar för ökad konkurrens och har även bidragit till att Sverige har bland de lägsta slutkundspriserna i världen.

HOTEN MOT STADSNÄTEN

Det största hotet mot de svenska stadsnäten är att de köps upp. Den svenska bredbandsmarknaden skulle då enbart bestå av stora nationella aktörer. Sveriges framgångsrika bredbandsmodell, som hyllas internationellt, där de kommunala stadsnäten konkurrerat med marknadens privata aktörer skulle då vara satt ut spel.

För att undvika en sådan situation måste de svenska stadsnäten ges de rätta förutsättningarna för att fortsätta vara en effektiv operatör.

Stadsnäten ska givetvis erbjuda svartfiber på lika villkor men att begränsa utbudet till enbart svartfibernivå kommer att urholka leveransen från stadsnäten till kommunens invånare och företag såväl som mindre operatörer. Istället måste stadsnäten ges möjlighet att ta ansvar för att den kommunala fiberinfrastrukturen kommer till faktisk nytta – i dag och i framtiden. Då behöver de agera på fler värdenivåer. Stadsnäten ska dock inte erbjuda egna slutkundstjänster.

Skulle stadsnäten bli tvingade till att enbart verka på svartfibernivå uteblir de synergieffekter och volymfördelar som finns idag. Detta i sin tur innebär att många stadsnät riskerar bli olönsamma och behöva säljas ut. 82 procent av stadsnätens chefer uppger att de ser en sådan risk.

För att kunna vara en effektiv operatör behöver stadsnätet ha en vältrimmad organisation, hög kompetens och inte drabbas av några onaturliga skärningspunkter i infrastrukturen. Exempelvis behöver stadsnätet självt kunna styra över den centrala kontrollen av nätet, som nätövervakning och säkerhet. På så sätt skapas även tillräcklig skala i verksamheten. Detta är också nödvändigt för att säkerställa driftsäkerhet och robusta nät såväl som lokal kompetens för fortsatt utveckling. Ett välskött stadsnät möjliggör för alla leverantörer, stora som små, att distribuera sina tjänster till slutkund.

